Autoriteit
Consument & Markt

# Schriftelijke Inbreng Autoriteit Consument en Markt bij Technische Briefing toezicht warmtevoorziening

Datum: 17 april 2024

**De Warmtewet en in de toekomst de Wet Collectieve Warmte (WCW) heeft als doel consumenten te beschermen tegen de monopoliepositie van warmteleveranciers. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) stelt onder meer jaarlijks maximumtarieven voor warmte vast, monitort de rendementen van warmteleveranciers en houdt toezicht op de naleving van de eisen die de Warmtewet stelt aan consumentenbescherming. Dit toezicht is belangrijk omdat de consument, in tegenstelling tot bij gas en elektriciteit, niet kan overstappen naar een andere aanbieder.**

## 1 De warmtetransitie heeft draagvlak nodig

De ACM wil de energietransitie versnellen, maar de warmtetransitie moet kunnen rekenen op draagvlak bij afnemers. Het is belangrijk dat warmteverbruikers tegen een betaalbaar tarief warmte kunnen afnemen en zij moeten kunnen rekenen op betrouwbare levering van warmte en een goede kwaliteit van dienstverlening. De stijging van de warmtetarieven heeft tot veel onrust en onbegrip geleid. De huidige Warmtewet bepaalt dat de maximumtarieven voor warmte zijn gekoppeld aan de gasprijs (het 'Niet Meer Dan Anders' principe). Het NMDA-principe bepaalt dat een warmteverbruiker gemiddeld genomen niet meer betaalt dan een verbruiker van gas. De huidige Warmtewet schrijft specifiek voor hoe de ACM de tarieven vaststelt. De stijging van de gasprijs in de jaren 2021 en 2022, heeft daardoor geleid tot een stijging van de warmtetarieven. De ACM is voorstander van een kostengebaseerde tariefsystematiek, waarbij de tarieven voor warmte de kosten reflecteren. De WCW biedt hier een grondslag voor. De aanpassingen die zijn voorgesteld in de Nota van Wijziging bij de Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie (WGIW), namelijk het niet meer meenemen van stijgingen van de energiebelasting en het aanpassen van de referentie aan de onderhoudskosten voor een CV-ketel, zijn verbeteringen van het NMDA-principe. De ACM ziet deze aanpassingen als een tussenstap op weg naar kostengebaseerde tarieven in de WCW.

De ACM heeft meermaals warmteleveranciers opgeroepen om niet onnodig gebruik te maken van de maximumtarieven.[1] Toch hebben warmteleveranciers de tarieven voor consumenten verhoogd. De ACM is er al langer voorstander van dat warmteleveranciers goed aan hun klanten uitleggen waarom stijging van tarieven nodig is. Daarom is de ACM voorstander van verdergaande transparantieverplichtingen voor warmteleveranciers, waaronder een duidelijke verplichting om de jaarrekening te publiceren. Uit onderzoek dat de ACM tot nu toe kan doen is niet gebleken dat er aanleiding is aan te nemen dat warmteleveranciers op grote schaal overrendementen behalen of misbruik maken van de gestegen warmtetarieven.[2] De rendementstoets stelt de ACM in staat hier diepgaander onderzoek naar te doen.

[1] ACM waarschuwt warmteleveranciers tarieven niet onnodig te verhogen | ACM.nl en ACM stelt maximumtarief warmte vast en houdt daarbij rekening met prijsplafond | ACM.nl
[2] ACM: rendement warmteleveranciers 2022 niet gestegen, ondanks hoger maximumtarief | ACM.nl en Warmteleveranciers blijven gemiddeld 18% onder maximumtarieven, van misbruik lijkt geen sprake | ACM.nl.

## 2 Kostengebaseerde tarieven zijn niet per definitie lagere tarieven

De WCW schaft het NMDA-principe af en introduceert gefaseerd kostengebaseerde tarieven voor warmte. De ACM onderschrijft deze keuze en is voorstander van de wet, maar ziet ook risico's. Sterker nog, in haar uitvoerbaarheid- en handhaafbaarheidstoets (UHT) waarschuwt de ACM voor excessieve tarieven en roept de wetgever op om dit te voorkomen. Bijvoorbeeld door het invoeren van een harde bovengrens, een maximumtarief.[3] Dit maximumtarief kan bijvoorbeeld gebaseerd worden op de kosten voor een all-electric oplossing, maar er zijn ook andere referenties die de wetgever kan verkennen. Daarnaast zullen tarieven erg kunnen gaan verschillen per net, en dus per wijk of warmtekavel. Dit doet mogelijk af aan het begrip en daarmee het draagvlak. Er zijn daarom aanvullende maatregelen nodig om een onbegrensde stijging van tarieven voor (toekomstige) warmteverbruikers te voorkomen.

## 3 Verdelen van kosten en risico's vraagt politieke keuzes

Politieke keuzes over het verdelen van kosten en risico's zijn nodig voor een goed werkende tariefreguleringsystematiek. Een helder wettelijk kader is hiervoor noodzakelijk waarin (i) wordt vastgelegd welke kosten via de tarieven door afnemers gedragen worden, (ii) wordt bepaald hoe de wetgever betaalbaarheid definieert en borgt, en (iii) wordt vastgelegd wie welke risico's draagt. De ACM voert naar verwachting begin van de zomer een UHT uit op de AMVB waarin de contouren van deze systematiek worden vastgelegd. Vervolgens stelt de ACM een methodebesluit op waarin zij in meer detail vastlegt hoe zij de tarieven bepaalt. Het voorbereiden van een methodebesluit kost tijd. De ACM moet hiervoor data verzamelen, voorstellen doen en haar keuzes toetsen bij belanghebbenden. Een te snelle invoering van kostengebaseerde tarieven is niet in het belang van de consument. Voor nieuwe netten kan sneller worden overgegaan tot kostengebaseerde tarieven als hiervoor meteen een wettelijke grondslag wordt gecreëerd.

## 4 Transparantie en inzicht in kosten zijn essentieel

Meer transparantie en inzicht in de kosten van warmte is essentieel om te kunnen bepalen of aanvullende maatregelen nodig zijn om de uitrol van warmtenetten te bespoedigen. In haar UHT heeft de ACM al opgeroepen tot meer transparantie en inzicht in de kosten, omdat de Warmtewet hier zeer beperkt in voorziet. Zo heeft de ACM op dit moment geen mogelijkheid rendementen van individuele warmteleveranciers te publiceren. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de WCW versterkt de ACM haar informatiepositie, door het opstellen van regulatorische accountingregels (RAR). In een RAR worden afspraken gemaakt over op welke manier kosten inzichtelijk worden gemaakt. Een RAR maakt gegevens uniform en goed vergelijkbaar. De ACM werkt momenteel samen met warmteleveranciers aan een verbeterde RAR. Een wettelijke grondslag kan dit proces versnellen en maakt het verstrekken van gegevens door warmteleveranciers minder vrijblijvend.

[3] ACM adviseert over wetsvoorstel Wet Collectieve Warmte | ACM.nl